І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 117. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЧЕРВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 20, 1958 No. 117. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПУБЛІЧНО ВИСЛОВЛЮЄ ДОВІР'Я АДАМСОВІ

ДЕЯКІ РЕСПУБЛІКАНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ АДАМСА. — КОНҐРЕСМЕН ГАРРІС ЗАПОВІДАЄ НОВІ РЕВЕЛЯЦІЇ В СПРАВІ ҐОЛДФАЙНА

Президент Айзенгавер під час пресової конференції, на якій він склав заяву в справі свого дорадника Шермана Адамса.

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 18-го червня висловив своє довір'я Шерманові Адамсові. Він погодився з своїм головним дорадником в тому, що Адамс був „неуважним" в своїх зносинах із бостонськ и м промисловцем Бернардом Ґолдфайном, але одночасно заявив, що він „подивляє його здібності" і що „він особисто любить губернатора Адамса". Айзенгавер казав: „Вірю, що вчорашній виступ губернатора Адамса перед конґресовою підкомісією вірно представляє доречні факти. Я шаную Адамса внаслідок його особистої і урядової гідности й чесности. Я його потребую". Президент заявив, що „ніхто не міг би повірити, щоб Адамса можна було купити", бо „він є неоцінений федеральний працівник, який навіть тяжку працю виконує добре, чесно, не зважаючи на втому". Президент відкинув мовчанкою запит, чи він вволить волю деяких республіканців, які домагатимуться резиґнації Адамса. Президент відчитав свою заяву перед 275 журналістами, бо хотів, щоб точно висловити своє становище в цій справі. Айзенгавер заявив, що, на його думку, Адамс не порушив закону, коли дістав інформації з Федеральної Торговельної Комісії, які повинні бути секретні. Про докладніше вияснення в цій справі — Президент відослав цікавих до свого пресового секретаря Джеймса С. Гаґерті. В справі отримування дарунків Адамсом від мільйонера Ґолдфайна Айзенгавер сказав: „дарунок не завжди мусить бути хабаром. Хабар — це зло, а дарунок — це справжній вислів приязни". Хоч Президент став в обороні Адамса всією своєю повагою, то провідник конґресової підкомісії, яка досліджує недогляди в урядових аґенціях, демократичний конґресмен Орен Гарріс обіцяє дальші сенсації в цій справі. Він сказав, що тимчасовий перегляд отриманих від Ґолдфайна документів, вказує на один пункт, який зацікавить всіх. Конґресмен Гарріс не сказав, чи підкомісія проситиме дозволу в Президента заглянути до податкових заяв пана Ґолдфайна. Президент заявив на пресовій конференції, що він в цій справі порадиться генерального прокуратора, щоб не створювати прецедентів на майбутнє. Гаґерті заявив, що інформації, за якими інтервеніював Адамс, були опубліковані, тому немає порушення закону. В республіканських колах існує роздвоєння в справі Адамса. Частина республіканських політиків домагається резиґнації Адамса, бо ця справа стане зброєю демократів під час виборів восени цього року. На зборах голів стейтових республіканських комітетів в столиці 6 голів домагалося звільнення Адамса. Але були численні республіканці, які обороняли Президентового дорадника. Найгарячіше обороняв його голова комітету з Адамсового стейту Ню Гемпшир. Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив в Ню Йорку, що численні американці турбуються тим, що президент Айзенгавер не звільнив Адамса, і тим самим взяв моральну відповідальність за нього. Ботлер сказав, що Адамс воював в обороні моралі, і тепер повинен вмерти від цієї самої зброї.

Рутер передбачає порозуміння з автовими фірмами до осени

Ню Йорк. Голова спілки Об'єднані Автові Робітники промовляв на спілкових зборах і передбачав, що очолювана ним спілка здобуде підписання нового контракту з фірмами до осени, це значить до того часу, коли почнуть виходити нові авта моделів 1959-го року. Це було найбільш оптимістичне передбачення від часу, коли при кінці травня скінчилися були контракти автових робітників із автовими к о р п о р аціями Дженерал Моторс, Форд та Крайслер. Рутер заявив, що спілка не має шкоди внаслідок того, що автові фірми відмовилися стягати вкладки до робітничої організації, бо 98% робітників самі складають свої членські внески відділовим скарбникам.

В АМЕРИЦІ

● **Дослідна лябораторія фльоти** повідомила, що 17-го червня замовк американський штучний місяць „Експлорер III". Він мав дві радіовисильні, з яких перша перестала функціонувати 5-го, а друга 16-го червня. „Експлорер ч. I" замовк 24-го травня. Тепер передає сиґнали третій американський штучний сателіт „Ванґард I".

● **17-го червня** арґентинський уряд уклав з представником СССР договір про закуп в Совєтському Союзі або в Румунії нафти в кількості до одного мільйона тонн. Це є одна сьома частина річного запотребування Арґентини. Пропозицію американських та інших нафтових фірм арґентинський уряд відкинув, бо СССР погодився на найдешевшу доставу нафти.

● **В Ню Йорку** заарештовано дві жінки, які привезли з острова Куби кокаїни на 250,000 долярів. Ці жінки заявляють, що нібито хтось у Гавані просив їх перевезти до Ню Йорку пакунок, про зміст якого вони не знали. Заарештовано також 52-річного Чарлза Ло Ветро, продавця наркотиків.

● **Конґресмен - демократ** із Луїзіяни Едвард Геберт повідомив, що ніхто не звернув йому краваток, які він вислав в дарунок на День Батька в імені „Компані Вемблі". Це вже 4-ий рік ця компанія висилає шовкові кравати Президентові, віце-президентові, працівникам Білого Дому, сенаторам і конґресменам та журналістам. Ніхто з обдарованих не вважав цього дарунку за хабар.

● **Невідома особа** викрала була 2-річного хлопця — сина багатих батьків Райтманів і домагалася за нього викупу в сумі 11,000 долярів. Викупу ця особа не дістала і підкинула дитину до таксівки, шофер якої повідомив про це поліцію.

● **17-го червня** 40,000 порторіканців відзначали в Ню Йорку пам'ять свого патрона св. Івана Хрестителя на великому стадіоні на острові Рендаллс. З цієї нагоди відбувалися Богослужби з участю Кардинала С п е л л м а н а, арґентинського і порторіканського єпископів та соток священиків. Після Богослужби відбувалися забави та спортові гри.

Сенат відкинув пропозицію на зменшення податків

Вашингтон. — Сенат більшістю 65 проти 23 голосів відкинув минулої середи, 18-го червня, пропозицію на зменшення податків на шість більйонів долярів. Це рішення йшло по лінії домовлення між урядом президента Айзенгавера і провідниками Конґресу про загальне залишення податків у теперішній висоті на цій сесії Конґресу. Сенат розглядає ще схвалений вже Палатою законопроєкт про продовження на один рік в теперішній висоті податків від корпорацій та від надмірних прибутків, з уваги на те, що згідно з теперішнім законом ці податки мали б бути автоматично зменшені з днем 1-го липня. Схвалення запропонованого закону про продовження тих податків на 1 рік, що вважається майже за певне, збільшило б бюджетові впливи на приблизно 2,600,-000,000 долярів. Голосування в середу було над доповненням до закону, запропонованим сенатором Полем Г. Доґлесом, демократом з Іллиной, на підставі якого мали бути зменшені податки від персональних та деяких надмірних і корпораційних прибутків, щоб в той спосіб поборювати — як твердив сенатор Доґлес — „дуже серіозну господарську рецесію".

Недостача фондів зупиняє досліди над атомовим розвитком в ЗДА

Вашингтон. — Спільна Конґресова Комісія Атомової Енерґії виявила поважне невдоволення *політикою* уряду в справі дослідів над дальшим розвитком атомової енерґії, у великій мірі припинених з уваги на недостачу фондів на ті цілі. Уряд мав не тільки припинити розбудову нових, але й навіть працю деяких вже існуючих лябораторій і центрів дослідів над розвитком і можливостями використання атомової енерґії. Таку політику уряду тепер критично розглядає згадана конґресова комісія, заповідаючи наперед відновлення деяк и х проєктів, що їх виелімінував уряд своєю ощадностевою політикою. Поступування уряду в цій справі критикують головно демократичні члени комісії, називаючи таку політику уряду короткозорою та перестерігаючи, що вона може поставити З'єдинені Держави на друге, після Совєтів, місце в ділянці рішальних для оборони дослідів над можливостями розвитку і використання атомової енерґії.

Філіппіни просять в ЗДА не милостині, тільки фінансової допомоги

Вашингтон. — 18-го червня президент Філіппін Карльос П. Ґарсія промовляв до обох палат Конґресу і в своїй промові звертався до „м'якого місця в серці Америки", просячи фінансової допомоги, щоб із Філіппін зробити в Азії „зразкову країну", яка живе під демократичним урядом. Члени Конґресу щиро вітали президента Філіппін. Філіппіни надіються дістати від ЗДА коло 300 мільйонів долярів допомоги в формі довготермінових кредитів. Ґарсія конферував із Президентом і Доллесом та був на прийнятті в віце-президента Ричарда М. Ніксона. През. Ґарсія 17 червня прибув до Вашингтону разом із своєю дружиною, де їх на летовищі вітали президент Айзенгавер із дружиною, державний секретар Джан Фостер Доллес із дружиною, шеф Об'єднаних Шефів Штабу генерал Натан Твайнінґ і вищі урядовці. Президент Айзенгавер вітав Ґарсію короткою промовою, в якій сказав, що *стрічає філіппінського президента* „з більшим особистим сантиментом, як звичайно буває в подібних випадках", бо він сам в передвоєнних роках, відбував військову службу на Філіппінах в 1935-1940 роках. Президент Ґарсія відповів, що прибуває до цієї країни не як чужинець і не тільки як один із численних приятелів ЗДА у світі, але як представник „вдячного до ЗДА народу, який стояв вірно при боці ЗДА і завжди буде стояти". В першому дні президент Ґарсія був на прийнятті в Білому Домі. Президент Ґарсія має гостювати у Вашингтоні 3 дні.

Проф. Добрянський повернувся з поїздки по країнах Близького Сходу

Вашингтон. — Д-р Лев Добрянський, професор Джорджтавнського університету і голова УККА, повернувся з кількатижневої студійної поїздки по країнах Близького Сходу, відвідавши та побувавши в таких країнах, як Ізраїль, Савді Арабія, Ірак, Туреччина Пакістан та Індія. Під час відвідин в тих країнах проф. Добрянський мав нагоду зустрічатись з найвищими керівниками тих країн та з чоловими репрезентантами поодиноких ділянок їх життя. В усіх них він зустрічав повну свідомість комуно-московської імперіялістичної загрози для їх країн та всього вільного світу, як і свідомість тієї рішальної ролі, яку грає Америка в боротьбі проти тієї загрози. Поодинокі діячі в цих країнах виявили багато зрозуміння і до визвольних змагань поневолених Москвою народів, твердить проф. Лев Добрянський.

ОО. Василіяни відкривають Новіціят у Ґлен Ков

Ню Йорк. — В найближчу неділю, 22-го червня, о год. 4-ій по полудні відбудеться урочисте посвячення дому на посілості ОО. Василіян в Ґлен Ков, на Лонґ Айленд, це має бути відкритий Новіціят цього заслуженого для Церкви і Народу монашого Чина. Посвячення новіціятського дому довершить Апостольський Екзарх Стемфорду Преосв. Кир Амвросій Сенишин, ЧСВВ, в сослуженні духовенства. З цієї нагоди з Ню Йорку та багатьох довколишніх місцевостей організуються спеціяльні прощі до Ґлен Ков на той час.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Проф. Ярослав Рудницький** із Манітобського університету був обраний в половині червня на президента Канадійської Асоціяції Лінґвістів. Ця Асоціяція налічує коло 300 членів і видає окремий журнал, присвячений проблемам мовознавства. З інших українців — членів Асоціяції взяли участь у з'їзді д-р О. Старчук, який прочитав доповідь на тему „слов'янських впливів у румунській мові, та п. П. Зварич, що представив на з'їзді „Слов'янський лінґвістичний атлас Алберти".

● **Мирослав Скала - Старицький**, видатний український оперовий співак, мав у половині квітня успішний індивідуальний концерт, який влаштувало йому французьке концертове бюро Марселя Вальмасста.

● **Євгенія Зарицька**, відома українська співачка, виступала в квітні ц. р. з концертами в Манчестері та в Лондоні в Анґлії.

● **Лідія Лебедович**, дочка д-ра Еміля і Лідії Лебедовичів з Лепір, Міш., здобула найвищі почесті в місцевій середній школі та була „велидикторіяном" (студентом, що виголошує прощальну промову) своєї кляси — інформує місцева американська газета, підкреслюючи українське походження Лідії.

НА КИПРІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ТУРЕЦЬКО-ГРЕЦЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ

Збільшувана залога англійських військ на Кипрі все ще не потрапила припинити заворушень між грецькими і турецькими мешканцями того стратегічного острова. У „програмі" заворушень є також напади і плюндрування крамниць. На фото: один англійський вояк відпроваджує пораненого турка, а інші „контролюють" грека після їхнього „арґументу" в одній з крамниць в турецькій дільниці в Нікозії.

Греція домагається приїзду невтральних обсерваторів на Кипр

Атени. — Грецький уряд оприлюднив заяву, що займається серією останніх кривавих заворушень, викликаних на Кипрі турками проти тамошньої більшости грецького населення, внаслідку яких згинуло 15 греків та сотні інших поранено. Грецький уряд відкидає закид, наче б підпільна грецька організація ЕОКА, що бореться за приєднання Кипру до Греції, стосувала терор супроти турецького населення Кипру, дармащо він признає, що жертвою терору падали поліціянти турецької національности на службі англійської адміністрації на Кипрі. Грецький уряд пропонує, щоб Об'єднані Нації прислали на Кипр своїх обсерваторів. Подібна суґестія стрінулась була в минулому із спротивом Англії і Туреччини. На самому Кипрі панує розмірний спокій, хоч атмосфера продовжує б у т и сильно напружена. Всі вичікують оприлюднення тексту англійського проєкту на розв'язку проблеми Кипру. Цей текст мав бути оприлюднений в минулу середу, але англійський уряд с т р и м а в його оприлюднення на просьбу Ради НАТО. Дехто добачує в цьому можливість, що за кулісами таки вдасться осягнути спільну згоду Англії, Греції і Туреччини щодо дальшої долі Кипру. В Атенах шість кипрсько - грецьких посадників перевели тайні наради з архиєпископом Макаріосом. На Кипр прибули останні частини 16-ої англійської парашутної бриґади та додаткові з'єднання п а н ц е р н и х військ і гелікоптерів. Разом англійський гарнізон на Кипрі нараховує тепер коло 30,000 війська.

Де Ґоль і Молле їдуть до Альжиру

Париж. — Офіційно повідомлено, що французький прем'єр Шарль де Ґоль приїде до Альжиру у днях 2--4 липня та що в його товаристві будуть три члени уряду, між ними державний міністер без портфелю, колишній прем'єр Ґю де Молле. Рішення де Ґолля взяти з собою до Альжиру Молле, є політичною сенсацією, бо Молле, лідер французьких соціялістів, є — разом із колишніми прем'єрами Пфлімленом і Піне, членами уряду де Ґоля — символом тієї „старої системи" що її повного скасування хочуть альжирські французи, колоністи. Ґю Молле приїхав був до Альжиру 6 лютого 1956, зараз після того, як став прем'єром. Тамошні французи стрінули його ворожою демонстрацією й обкидали помідорами. За свого урядування Молле подвоїв число армії в Альжирі й вів енерґійну війну проти мусульманських повстанців, але все одно він залишився в очах альжирських колоністів представником ненависного їм політичного лібералізму. Де Ґоль — пояснюють коментатори, вибрав собі Молле на товариша в подорожі до Альжиру, щоб з одного боку заманіфестувати своє довір'я до того ліво-демократичного політика, а з другого — щоб уможливити йому, Молле, боронити безпосередньо ліберальної концепції розв'язки альжирської проблеми. Де Ґоль буцім-то вірить, що Молле зуміє переконати своїх противників, зустрівшись з ними безпосередньо.

Президент Айзенгавер наказав перевести інспекцію виставки ЗДА в Брюсселі

Вашингтон. — П р е зидент Айзенгавер наказав директорові Інформаційної Аґенції ЗДА Джорджові В. Алленові негайно відлетіти до Брюсселю і перевести інспекцію американського відділу на тамошній виставці, бо довідався, що той відділ так зорганізований, що компромітує цю країну. Президент діяв на рекомендацію р е с п ублікаських сенаторів, бо сенатор Стайлес Бриджес дістав листа знайомого промисловця, який разом із 23-ма туристами з Огайо, Іллиной відвідав американський павільйон на Міжнародній Брюссельській Виставці і ствердив таке: „Кожний американець, з яким я розмовляв, включаючи і всіх членів нашої групи, був збентежений цією виставкою, бо вона не показувала такої Америки, яку ми знаємо". Автор листа подав численні приклади того, як та виставка компромітує ЗДА в очах чужинних глядачів і як вона обурює американців, що відбуваючи вакації в Европі, туди заглядають. Автор листа написав: „Я не почув ані одного прихильного слова про виставку в цілій Брюсселі. Всі члени нашої групи були розчаровані і обурені".

ЛІКВІДАЦІЯ НАДЯ ЗБІЛЬШИЛА НАПРУЖЕННЯ В СВІТІ

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ТАВРУЄ СОВЄТСЬКУ ПОЛІТИКУ ТЕРОРУ. — СТВЕРДЖУЄ, ЩО ВБИВСТВО НАДЯ ВИПРАВДУЄ НЕДОВІР'Я ДО „СЛІВ І ДІЛ КОМУНІСТИЧНИХ ІМПЕРІЯЛІСТІВ"

Вашингтон. — „Вкінці — екзекуція над Надем і Малетером. Не думаю, щоб будь-яка інша подія більш потрясла цивілізованим світом. Ці два діячі не були винуваті у ніякому злому ділі. Вони боролися за свою батьківщину, щоб виключити або зменшити насильницьке панування Совєтів в їх країні. Екзекуцією над ними зламало дане їм приречення безпеки, історію якого пригадано тепер цій країні. Видно ясно, що Совєти проводять свою власну політику терору і застрашування, на всякий лад, як їм подобається, щоб довести до повного підпорядкування своїй волі. Думаю, що ніяка подія не могла б більше насторожити вільний світ, виправдуючи брак довір'я, що його мусимо мати до слів і діл комуністичних імперіялістів". — Такою заявою відкрив президент Айзенгавер свою останню пресову конференцію в минулу середу 18 червня ц. р. Ця справа верталась ще в пізніших запитах журналістів. Президент признав, що вбивство Надя і його трьох н а й б лижчих співробітників шкодить справі скликання конференції „на вершинах", бо такі справи залежать у великій мірі від настроїв, від атмосфери. Раніше — казав Президент — панувало переконання, що Совєти дійсно бажають переговорювати в добрій вірі. *Вістка про вбивство Надя змінила* ситуацію бо перед амбасадами Совєтів в різних країнах відбуваються демонстрації і йде пікетування. Президент не хотів відповісти ясно, на запит, чи він не вважає, що в обличчі тієї події з Надем взагалі варта продовжувати листування з Хрущовим. Президент заповів, що в цій справі він переведе „серію розмов" з своїми дорадниками. Він повторив при цій нагоді, що екзекуція над Надем стала „заведенням (західніх) надій" та що вона стала „перешкодою" для будучих взаємин з СССР. Зате Президент не хоче витягати з цієї події неґативного висновку щодо дальшої допомоги с а т е л і т ним державам. Він твердить, що американська допомога скріплює відосередкові, а не доосередкові течії в комуністичному світі, ото ж радше в і д р и в а є сателітні країни від Москви, ніж їх зближує туди. Конкретно, Президент назвав Польщу і Юґославію. Що стосується м о ж л и в о ї військової акції ЗДА в Ливані, то Президент узалежнює дальшу політику ЗДА в цій справі у великій мірі від поглядів і бажань генерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда, який тепер перебуває в Ливані, та його тамошніх військових о б с е р в а т о рів. Остання закордонно - політична справа, заторкнена на пресовій конференції Президента, стосувалася приїзду до Вашингтону ф р а н ц узького прем'єра де Ґоля. Президент заявив, що про цю справу буде *певне мова між державним* секретарем Доллесом і французьким прем'єром під час їхньої наради у Парижі, куди державний секретар виїздить 5 липня ц. р.

Відгуки вбивства Надя у Варшаві, Белґраді і Будапешті

Лондон. — За повідомленнями із столиці Польщі, Юґославії і СССР — в усіх тих містах публіка розхоплювала часописи, в яких був проголошений комунікат про „суд" над колишнім комуно-мадярським прем'єром Імре Надем і його всьмома найближчими співробітниками, л і к в ідацію чотирьох і запроторення на довгорічні каторжні роботи решти засуджених. Для загалу поляків це була прикра новина. За загальним поглядом, становище Владислава Ґомулки, що став „польським ревізіоністом", таким, як Імре Надь був „мадярським ревізіоністом", ставатиме тепер щораз трудніше. У Варшаві викували гіркий політичний карт: „нас очікує тепер страшне минуле". На липень ц. р. скликується Центральний Комітет польської комуністичної партії, для перегляду і нового сформулювання політичної програми. На тому з'їзді буде неможливо поминути мовчанкою справу Юґославії і взаємин з нею, а після екзекуції Надя стане це дуже трудною проблемою. У самій Юґославії рахуються з загостренням взаємин і з Совєтами. Сподіваються, що Тіто офіційно відповість на закиди, наче б юґославська амбасада в Будапешті дозволяла була на революційну діяльність Імре Надя, коли Надь користав був з азилю в тій амбасаді. Тодішній юґославський амбасадор, Далібор Солдатіч, є тепер шефом протоколу міністерства закордонних справ у Белґраді. У Будапешті люди розкуплювали часописи, але — мовчали. Винищення Надя і його товаришів не зробило на широку мадярську публіку більшого враження тому, що там всі живуть від листопада 1956 р. в атмосфері терору і мадяри в масі вже „привикли" до актів жорстокости супроти учасників революції.

У СВІТІ

● **Лорд Олтрінчем**, який свого часу викликав був сенсацію публічною критикою королеви Елисавети і звичаїв королівського двору, насторожив проти себе англійську публічну опінію екстраваґантною атакою проти Анґліканської Церкви. Він назвав архиєпископа з Кентербері, д-ра Джофрі Фішера, „злим чоловіком на злому місці", критикуючи зокрема заборону жінкам виконувати душпастирські обов'язки.

● **У Монако** відбулася прем'-ра н о в о г о американського фільму „Королі ступають вперед" з Франком Сінатрою в головній ролі. З цієї нагоди влаштовано парадний обід у князя Рейніє і його дружини Ґрейс колишньої фільмової зірки, на який Сінатра приїхав з Голлівуду.

● **В англійській партії праці** довго обговорювано пропозицію її ліво - соціялістичних членів вставити у партійну програму скасування приватних шкіл та заборону фінансування їх приватними капіталами. Деякі англійські соціялісти гостро виступають проти таких високих шкіл, як Гаров і Ітон, де виховуються сини аристократії і панують традиційні звичаї.

● **До Лондону** у дорозі до Москви прибув колишній демократичний кандидат на президента ЗДА, Адлей Стівенсон. Він їде до СССР як один з директорів видавництва Енциклопедія Брітанніка, щоб представити претенсії американських авторів на авторські гонорари. В СССР, який не належить до міжнародної авторської конвенції, безцеремонно передруковують твори західніх авторів, не платячи їм гонорару. Це стосується також авторів з Енциклопедії Брітанніка, що їх большевики „позичають" до своєї Большої Енциклопедії. Вартість залеглих американцям гонорарів сягає мільйонів долярів.

● **Західня Німеччина і Австрія** підписали договір, за яким австрійський уряд зобов'язався звернути капітал, інвестований н і м е ц ь к и м и громадянами в австрійські фабрики й інші заклади перед другою світовою війною, до висоти $10,000 для одного вірителя. Вищих претенсій Австрія не оплачуватиме. Так званий державний пакт, що привернув Австрії самостійність, забороняє австрійському урядові звернути німцям всю їх власність на австрійській території.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОВОРОТ ДО СТАЛІНІЗМУ

Вістка про вбивство колишнього комуно-мадярського прем'єра Імре Нада і його трьох найближчих співробітників викликала у широкому світі куди більше враження, ніж цього може сподівалися вбивники. Надзвичайно гострий тон і зміст офіційної заяви, проголошеної з цього приводу Державним Департаментом, та усних завважень, що їх зробив державний секретар Дж. Ф. Доллес на пресовій конференції у вівторок 17 ц. м.; як і заява през. Айзенгавера на пресовій конференції в середу 17 червня, вказують не лише на обурення цим новим актом жорстокости з чисто людського й етичного становища; але й на глибоку стурбованість політичним змістом акту. У вістках, що наспіли з Београду й Варшави, у коментарях всіх без винятку великих часописів Заходу, у виcловах цілого ряду видатних політиків — вичувається збентеження: що насправді криється за цією безглуздою розправою над гуртом колишніх чільних мадярських комуністів, які зникли з політичного життя більше як півтора року тому, запроторені десь до в'язниці?!

Загальний тенор коментарів такий, що вбивства Надя й Малетера не можна розглядати у відірванні від цілого комплексу проблем в комуністичному світі і в совєтській закордонній політиці. Кривавий терор з усіми дійсними й уявними „ухильниками", яким обов'язково дочеплюється злочини державної зради, зв'язку з закордонними імперіялістами і інші небилиці, цей терор був одною з прикметних познак сталінізму, але не одинокою познакою. Брутальність у поведінці з власними партійцями ішла впарі з брутальністю метод зовнішньої політики. Недарма Андрей Вишинський, головний творець совєтського карного кодексу, що був глумом над правосуддям, і прокуратор у найбільших совєтських процесах, що їх прирівнювано із скотобійнями, став був міністром закордонних справ і головним речником СССР в Об'єднаних Націях. Недарма теж сталінську епоху характеризувала установа Комінформу, як совєтський контрольний орган над усіми сателітними державами і всіми комуністичними партіями у світі.

Звертають увагу, що теперішній мадярський прем'єр Янош Кадар був першим секретарем комуністичної партії Мадярщини і членом уряду зліквідованого тепер Імре Надя, отож він сам був у великій мірі причетний до його діл. Тому зрозуміло, що Кадар, бувши наприкінці березня ц. р. з відвідинами у Тіта, запевняв його, що Надя не будуть судити. Коли ж, усупереч такому запевненню, Надя зліквідували, то це ще один доказ, що сталося це з наказу Москви. Не мадярські комуністи, а совєтська аґенція ТАСС проголосила вперше вістку про те вбивство. Існує здогад, що Надя вивезеного з Мадярщини 22 листопада 1956 року спершу до Синаю в Румунії, взагалі не привозили були на Мадярщину, а „судили" десь в СССР, і там його і трьох його товаришів вбили, після трагікомедії суду. Одинаково офіційний американський комунікат, як і особисто державний секретар Доллес зв'язують екзекуцію, переведену над Надем, з відвідинами Хрущова на Мадярщині в квітні ц. р. Доллес заявив буквально, що „Совєти несуть основну відповідальність" за цю подію.

Політичне вістря тієї екзекуції звертається в першу чергу проти всіх „ворогів народу", які спробували б наслідувати політику Надя. Але воно звернене також проти Юґославії, про яку виразно згадується в совєтському комунікаті, як про співвинуватця у злочинах Надя, і проти ЗДА, як держави, що дає по нинішній день у своїй амбасаді в Будапешті притулок кардиналові Міндсенті, звільнення якого названо одним з найбільших злочинів Надя. Політичний зміст ліквідації Надя означає поворот Москви до сталінізму не тільки у відношенні до всіх потенціяльних бунтівників в сателітних країнах, але й у відношенні до всього зовнішнього світу.

Тому цю подію пов'язують з останніми совєтськими вихилясами щодо нової конференції „на вершинах". Державний секретар Доллес заперечив, наче б розмови західніх амбасадорів у Москві з Андреєм Громиком про приготування до тієї конференції були вже зірвані. Але признав, що совєтська поведінка змушує здогадуватись, що Москва хоче їх зірвати. Це означало б нове значне напруження міжнародної атмосфери. Таємницю такої зміни тактики знавці совєтських відносин вбачають в труднощах, в яких опинився сам Хрущов у своїй розгрі із сталіністами в совєтській верхівці. Існує гіпотеза, що саме невдача Хрущова з пляном уладження „цирку на вершинах" — скріпила позицію його ворогів, яких він старається зацитькати актами терору проти Надя, репресіями проти Тіта і погрозами під адресою світу, себто випробуваними методами свого кривавого попередника, Сталіна.

СПРАВА АДАМСА

У виборчому році звичайно виходять на денне світло деякі політичні історії, які, іноді мають за собою вже й кількарічне існування, але їх „викривають" аж кілька місяців перед виборами, щоб зробити з них виборчу зброю, якою якнайкраще можна б бити політичного противника.

Нюйоркські демократи бажають в цьогорічних виборах зліквідувати свого ж таки конґресмена з негритянської дільниці Гарлем, Адама Клейтона Павелла за те, що він під час виборів підтримував Айзенгавера, який стає в обороні Найвищого Суду ЗДА про скасування шкільної расової сеґреґації в південних стейтах, де вона ще й досі існує. Тепер „викрили", що Павелл кілька років тому не виповнив згідно з дійсністю податкової заяви, і тепер цю справу вирішує суд. Як відомо, неплачення податків, — це злочин, який найлегше довести підсудному, бо мається його підписані в цій справі заяви.

Та минулої середи, це значить 11-го червня, вибухла в столиці важливіша передвиборча бомба, тим разом підкладена під головного дорадника президента Айзенгавера, найвпливовішу в Білому Домі людину — Шермана Адамса. Айзенгавер називав Адамса своєю „правою рукою, своїм шефом штабу". Адамс рішає про те, хто може дістатися до Президента, і вже поширилася леґенда, що підпис Адамса на якомусь документі означає майже стільки само, що й підпис самого Президента.

Правда, не всі члени уряду так само захоплені Шерманом Адамсом як Айзенгавер. Не люблять його й демократи за те, що він безпощадно атакував їх під час виборчої кампанії за їхню „м'якість" в поборюванні комуністичних впливів в урядових аґенціях і за нерішучу боротьбу проти корупції в урядових колах під час демократичних президентур.

І от 11-го червня конґресова підкомісія для контролі недоглядів в урядових аґенціях повідомила громадянство про те, що отой оборонець гідности і чесности урядовців Шерман Адамс, дозволив бостонському промисловцеві Бернардові Ґолдфайнові платити за нього й за членів його родини готелеві рахунки на суму 1,600 долярів в готелі Шератон Пляза в Бостоні. Адамса не було в столиці 11-го червня і він зайняв становище до вістки конґресової підкомісії аж 12-го червня, після довшої конференції з своїм шефом президентом Айзенгавером.

Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив був тоді, що Адамс очистить себе з цих закидів і що Президент має і надалі повне довір'я до свого головного дорадника. Сам Адамс вислав гострого листа до голови конґресової підкомісії, конґресмена Орена Гарріса, в якому признався до того, що за нього платив готелеві рахунки його приятель Ґолдфайн, в справах якого він, Адамс, інтервеніював в урядових аґенціях, але робив це тільки для отримання потрібних інформацій про дані справи і зовсім не впливав на нікого, щоб ті справи були корисно для Ґолдфайна полагоджені.

Секретар Білого Дому Гаґерті може не так певно й рішуче складав в цій справі заяву, хоч і сказав журналістам, що Президент погодився на те, щоб Адамс подав до публічного відома всі потрібні факти. Голова конґресової підкомісії конґресмен Гарріс не хотів складати окремої заяви в цій справі при кінці минулого тижня, тільки сказав, що про справу Адамса говоритимуть факти, які має зібрані ним очолювана підкомісія. Найважливіше — це те, чи Адамс за Ґолдфайнові рахунки виробляв йому протекцію в урядових аґенціях, а саме у Федеральній Торговельній Комісії і в Забезпеченевій та Валютовій Комісії.

Ще перед переслуханнями, які почалися в понеділок 16-го червня, появилася була вістка в часописах і в радіових та телевізійних стаціях, що Адамсів приятель Ґолдфайн подарував головному дорадникові Білого Дому ще й гарний плащ, вартости 700 долярів. В обороні свого чоловіка виступила пані Адамс, яка сказала, що впродовж 15-річної приязни з родиною Ґолдфайнів її рідня вимінювала ще більше дарунків. Та покищо родина Ґолдфайнів не опублікувала списка дарунків, отриманих від Адамса і його рідні, а переслухання в конґресовій підкомісії принесли нові сенсації в цій справі.

Виконний голова Федеральної Торговельної Комісії Роберт Т. Сікрест зізнав, що знищено ті всі документи, які відносилися до тієї справи, що ради неї мав інтервеніювати Шерман Адамс. Виявилося також, що Ґолдфайн заплатив готелеві рахунки за Адамса і в нюйоркському готелі Валдорф-Асторія і в готелі Мейфлавер в Плимуті, Массачусетс. Стверджено також, що Адамс перебував в Ню Йорку в тому самому часі, коли Федеральна Торговельна Комісія вирішувала справу Ґолдфайна. Фірма Ґолдфайна давала невірні торговельні знаки й оцінки на своїй вовні, і внаслідок цього мусіла вияснити цю справу в Федеральній Торговельній Комісії.

В понеділок Адамс кілька разів конферував із Президентом в Білому Домі, але секретар Гаґерті не хотів виявити змісту цих конференцій, заявляючи тільки те, що Адамс не резиґнує, і що заява Білого Дому появиться аж тоді, коли конґресова підкомісія закінчить свої переслухання.

Та дальшою несподіванкою було те, що Адамс добровільно погодився зізнавати в конґресовій підкомісії, хоч давніше дорадник Президента кілька разів відмовлявся свідчити в Конґресі, заявляючи, що його не можна змусити обговорювати справи виконної частини уряду з представниками законодатного тіла.

У вівторок 17-го червня Адамс заявив перед конґресовою підкомісією під присягою, що його приятель Бернард Ґолдфайн платив за нього готелеві рахунки в Бостоні, Ню Йорку і Плимуті, що подарував йому плащ і що позичив йому до вашинґтонського мешкання перський диван, який і досі є власністю бостонського мільйонера. Адамс признався, що телефонував до урядової аґенції, щоб здобути потрібні інформації для свого приятеля, не знаючи того, що фірма Ґолдфайна не мала права дістати ці інформації від Федеральної Торговельної Комісії. Адамс признав, що зробив помилку, коли взагалі телефонував в цій справі до урядової аґенції, і якби він тепер знайшовся в подібній ситуації, то діяв би з більшою розвагою.

Голова підкомісії конґресмен Гарріс заявив після Адамсового зізнання, що Президентів дорадник діяв „дуже невідповідно". І Президент і Адамс повинні передумати над справою резиґнації дорадника Білого Дому, а помічником в цьому рішенні повинні бути їхні сумління, — казав конґресмен Гарріс.

Підкомісія має переслухати і самого Ґолдфайна, який вже тепер став добродієм, що розкидає дарунки направо і наліво. І так секретар Білого Дому Гаґерті повідомив, що і Президент дістав був матерію „вікуня" від бостонського мільйонера, а губернатор стейту Ню Гемпшир Лейн Двінелл виявив, що ще в 1955 році Ґолдфайн обдарував був всіх губернаторів ЗДА цією зловісною матерією на спогад про стейт Ню Гемпшир, в якому вона випродукована.

УКРАЇНА В КОЛІ ІМПЕРІЯЛІСТІВ?

Політика знає різні парадокси, але таки особливим парадоксом є враховувати Україну — жертву російського імперіялізму — до імперіялістичних країн. А таке враження винесе кожний, читаючи офіційне звідомлення НАТО за травень цього року. Питання поставлено там ясно: хто є імперіялістом-колоніялістом? А замість простої відповіді на це питання подається думки передових мужів сучасности. Глибше насвітлення проблеми має виясненя генерального секретаря НАТО, Спаака, який каже, що імперіялізм — це просте і ясне поняття, а існує він у дійсності тоді, коли одна держава займає частину не своєї території і підпорядковує під свої права людей проти їхньої волі. Політика большевиків після другої світової війни саме йде в цьому напрямі.

Інакше дивиться на цю проблему Хрущов. Не стараючись доказувати, він заявляє діялектично, що експлуатуючі кляси поневолюють не лише власний народ, але й народи колоніяльні та інші, залежні від могутніх держав.

Та все ж і з тих діялектичних висловів Хрущова прозирає правда, що держава Хрущова — імперіялістична, бо саме вона є тою могутньою тепер державою, від якої залежать інші народи.

Про це відверто сказав ще в 1951 році юґославський представник в Об'єднаних Націях Володимир Дедієр, перестерігаючи всі держави світу „проти політики геґемонії одної сильної держави у Східній і Середущій Европі". Він пояснював, що „в цій державі (зрозуміло — у Совєтському Союзі) потоптано принципи самовизначення народів і проводиться фізична ліквідація цілих шарів населення, а то й цілих народів. Низка окремих держав втратила свою самостійність і стала частиною тої держави через насильство. Там одверто проголошено принцип, що кожна з тих анектованих держав може розвиватись лише у рамах, накинених насильною державою, без права вибору, чи права на власну думку, без права продовжувати свій власний історичний розвиток і свої історичні аспірації". Як пояснення до цих слів юґославського міністра, згаданий офіціоз НАТО вміщує табелю, в якій зазначено площу теренів, окупованих совєтською імперією, і кількість поневоленого нею населення чужих держав.

У цій пластичній табелі подано Карело-Фінляндію з 500,000 мешканців і територією понад 17.5 тисяч кв. миль, окупованою в 1940 році, Естонію (1,120,000 населення і 18,500 кв. миль території), Латвію (майже 2,000,000 населення і 25,000 кв. миль терену), Литву (2,880,000 населення і 23,000 кв. миль території); всі ці три держави окуповані теж в 1940 році внаслідок воєнної інтервенції.

Проте в дальшому вирахуванні окупованих теренів натрапляємо вже на неточності, що їх ніяк не повинен допускатись офіціоз НАТО. Бо далі сказано, що совєтська імперія анектувала в 1945 році східню Польщу з 12 мільйонами населення і 70 тисячами кв. миль простору, Чехословаччину (Рутенію) з неповним мільйоном населення і майже 5-ма тисячами кв. миль і Румунію (Басарабію і Північну Буковину) з 3,500,000 населення і територією майже 20 тисяч кв. миль.

Передусім західньо-українські землі, чи — як їх чомусь називає офіціоз НАТО — східню Польщу, окупувала совєтська армія ще в 1939 р. Те саме відноситься й до інших українських теренів. Та й саме правне означення, подане в офіціозі НАТО, неточне, бо це насправді прилучено до українського материка розторгані насильством ворожих сусідів українські землі. Але тут саме й головний парадокс. Офіціоз НАТО докладно подає анектовані менші держави Сходу Европи, анектовані частини інших держав Сходу Европи, ті частини, що їх окупували були ці держави після першої світової війни, але зовсім промовчує український материк, що його окупувала большевицька Росія ще на початку свого імперіялістичного виходу на політичну арену, промовчує теж окупацію Білоруси, Грузії й інших держав, які — як і Україна — постали до самостійного життя і були підкорені большевицькою Росією внаслідок воєнної окупації.

З цих офіційних заподань в офіціозі НАТО можна мати враження, що Україна — це не окупована Росією держава, але, навпаки, імперіялістична держава-окупант, бо в склад Української ССР ввійшли вичислені в офіціозі східні частини Польщі, Чехословаччини і Румунії з понад 16,000,000 населення і якою сотнею тисяч кв. миль. Парадокс не абиякий, і чи не подібними парадоксами треба пояснювати, чому в західньому світі так мало популярна справа визволення України. Тим більше вражає він в офіціозі такої важливої установи, як НАТО, якій призначено оборону вільного світу проти большевицького імперіялізму.

На нашу гадку, це є справа великої ваги і варто, щоб покликані до цього українські чинники зробили демарш перед генеральним секретарем НАТО, Генрі Полем Спааком, бо він відповідальний за таке насвітлення справи. Варто, щоб бодай керівники у НАТО, яким доручено охороняти вільний світ від большевизму, знали й розуміли, якого великого союзника мають вони в Україні.

Т.

Роман Ільницький

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ В ЗДА

Український кооперативний рух в З'єдинених Державах Америки — це явище відносно цілком нове. Його ідеї привезли з собою з рідної землі українські кооператори після другої світової війни. Виховані в дусі твердої систематичної праці для народу, вони добилися між двома останніми війнами блискучих успіхів в ділянці кооперативної розбудови. Західньо-українські землі вкрилися цілою мережею малих сільських кооперативних крамниць, більших міських і могутніх централь, що контролювали поважну частину товарообміну на рідних землях. В кооперації виховувалися організатори господарського життя, знаходила пристановище безробітна інтеліґенція, кооперація утримувала своїми фондами виховні національні установи і творила твердий реальний фундамент для української визвольної політики.

Майже з нічого створився могутній український кооперативний рух. Тільки завдяки ентузіязмові відданих кооператорів-ідеалістів і самим кооперативним ідеям — таким близьким українському демократичному світосприйманню — рік-у-рік росла й могутніла кооперативна організація українського народу.

Кооперативні ідеї і їх успіхи залишили глибокий респект до них серед українців, а в тому числі також серед тих, що вийшли на еміґрацію. Серед них зродилося природне питання: коли на рідних землях кооперативний рух мав такі великі успіхи, то чому не міг би він стати також на чужині формою організації еміґрації?

Завдяки випробуваним українським кооператорам приступлено в ЗДА до діла. Вивчення обставин, в яких живуть українці в цій країні, дуже скоро виявило, що для них потрібні передусім кредитові кооперативи і аж потім споживчі. Кожний, хто приїхав до Америки, мусів розпочинати життя від початку. Для цього потрібні були гроші і ще раз гроші. Треба було позичати на устаткування мешкання, на авто, а потім на хату, на виховання дітей, на лікування хворих членів родини тощо. І от українські кооператори, йдучи назустріч цим вимогам, кинули клич: розбудовуймо власні кредитові кооперативи, створімо власні грошові фонди, помагаймо собі самі! Так, як колись після першої світової війни, так і тепер в ЗДА, розбудова почалася дослівно з нічого. Скромні кімнатки, кілька старих столів, а над ними кілька похилених постатей кооператорів-ідеалістів. Вони вже не раз починали так. Скромна обстанова і тверді обставини супроводили їх ціле життя — чому ж тепер мали б вони злякатися їх? І вони не злякалися. Підняли на своїх плечах великий тягар праці і пустили в українсько-американське життя давню, але свіжу кооперативну ідею.

Від перших важких початків проминуло вже кілька років. За цей короткий час кооперативна ідея стала поважним фактором нашого українського життя в ЗДА. З початкових кількох соток долярів зросли мільйони, з кількадесятьох членів — тисячі, що швидко збільшуються на десятки тисяч, з небагатьох перших працівників українська кооперація розпоряджає вже досить поважним людським апаратом, а кооперативна мережа зросла до 9 сильних кредитівок. Тисячі українців складають свої заощадження до своїх банків і тисячі користають з послуг своїх рідних установ.

На порозі поширеної розбудови

В житті української еміґрації в ЗДА і в Канаді зобов'язують певні закономірності так само, як у всяких інших суспільних організмах. Спочатку, як приїхали перші українські переселенці, вони тільки знайомилися з новим ґрунтом, запускали в нього коріння, приглядалися і вчилися. Потім почали забезпечувати найконечніші свої духові потреби: будували церкви, школи, закладали клюби і нарешті взялися до організації забезпеченевих союзів. Коли приїхала сюди нова, повоєнна еміґрація, вона вже застала великі здобутки: величаві церкви, гарні школи і багаті союзи. А тепер на її долю припало не тільки розбудовувати й збагачувати те, що вона застала. Вона зобов'язана посіяти нові ідеї і дати нову ініціятиву до нових діл. Одним з її обов'язків є спрямувати українську енерґію на господарську розбудову шляхом кооперативної самоорганізації і приватної ініціятиви. І це вже сталося. Початок зроблений. Українська енерґія скерована в правильному напрямі.

Кілька місяців тому українська кооперація в ЗДА придбала собі ідейну надбудову в формі новозорганізованого Товариства Української Кооперації. Треба сподіватися, що воно візьме в свої руки кооперативне плянування і поведе його так, що кооперативний рух дістане імпульси до ще ширшого розвитку.

З ЕЛЕГІЇ

Прокидалось усе
та цвіло навкруги;
Синій пролісок
вився з-під снігу;
Розлилася вода,
пойняла береги,
З гуком шумним
проносила кригу.

Із далеких країн
повернулись пташки,
Задзвеніли в пахучому гаю;
Скоро в зелень рясну
уберуться садки, —
Не пізнати розкішного краю.

Тільки серце моє
крила туга німа,
Не втішала квітуча природа;
Тільки в серці, як перш,
панувала зима,
Не проходила хмура негода.

Нерозважна журба
по утраті весни
Ясно глянуть мені не давала...
А з північних снігів,
з гуртової труни
Заґратована тінь уставала.

ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(20)

Єреміїв просив повідомити про це, кого слід. Опис відповідав Вельмудові.

Повернувшись додому, Ол. Бойків зараз же засів за машинку. Переповівши розмову з Єремієвим, він зробив такі припущення: 1. або попередження відповідає правді, або 2. поляки вже вспіли довідатися про Вельмуда, а може й підглянули його в товаристві когось із націоналістів. В усякому разі, писав він полковникові, „треба бути Вам якнайобережнішим з тими людьми зі сходу, бо небезпека велика..."

По якомусь часі дістав Бойків відповідь із Відня. Полковник погоджувався з другим припущенням Бойкова. Про все це Бойків повідомив В. Мартинця і просив його написати Грибівському, що той і зробив . . .

Залишався Вельмуд у Парижі до перших днів липня. 7-го липня надійшов від нього лист до Дм. Андрієвського в Брюсселі, в якому він повідомляв про свій переїзд шляхом на Україну та просив повернути йому совєтські документи, що в нього переховувалися. Перед самим днем від'їзду Бойків вислав телеграму до Дм. Андрієвського, і той зустрів Вельмуда на станції в Льєжі. Побачення тривало яких 10 хвилин. „Веселий, добре — навіть із претенсією на елеґантність — одягнений, він казав, що дуже вдоволений з побуту закордоном і сподівається від нього користей в дальшій роботі". Казав також, що бачився з полковником Є. К. і розмовляв з ним про розходження, що зайшло тоді між полковником і Андрієвським, і просив останнього наладнати знову співпрацю.

Листування

Приїхавши до Берліну, Вельмуд зараз же вислав листа до полковника, помітивши його теж датою 7-го липня:

„Пане Полковнику!

Одержав вашу листівку від 4 липня вже на самому двірці. Дякую за побажання і то тим більше, що дістався нарешті до Берліну. Покищо все гаразд. Господар (Р. Сушко) — вірний собі і продовжує опіку в дусі Відня. Як вам відомо, це у нього виходить не зле.

„У Б. (Бойкова) розпрощався зо всіма (? — Є. О.), побажали один одному успіхів і роз'їхалися. Враження в мене залишилися гарні. Звідти ж, як було умовлено, написав листа до п. Андр. Просив також негайно надіслати папери.

„Там же у Б. мав нагоду познайомитись з працею Сц. (Сціборського) „Земельне питання". Завваження, оскільки їх просили в мене, надіслав Президентові (Яр. Барановському, президентові ЦеСУС-у). Навіть при поверховному перегляді впадають в очі помилки політичного порядку, невірне насвітлювання історичних фактів та інше. Занадто загально написано і невідомо, на яке коло читачів розраховано. Не можна розглядати земельне питання, як якусь абстракцію. Воно пов'язане з цілістю. Воно є комплекс питань і, як такий, його слід розглядати, розв'язувати. Судячи по ваших словах, характеристиці, автор — досить розвинена, культурна й спосібна людина. Це зобов'язує нас поставити до нього більші вимоги. В Б(ойкова), коли я читав свої завваження, казали, що Сц. буде ними ображений. Це мені буде дуже прикро. Нікого ображати не хотів і не збираюсь. Лише кожну працю, що виходить від імени ОУН, розцінюю, як вексель, по якому доведеться розплачуватись і мені. Тому мушу бути пильним і висловлюю свій погляд незалежно від того, чи подобається це комусь, чи ні. Роблю це з тим більшою одвертістю, сміливістю, що бачу навколо вас вірних, політично цілком зрілих, енергійних людей. Вони можуть і повинні дати багато більше, ніж дають. Вважаю можливим до кожного підвищувати вимоги до ступеня квадрату.

Чи не так?

Не журіться дуже, якщо не все складається під матеріяльним оглядом так, як ви цього бажали. Вище за себе ніхто з нас не перескочить. Не знаю, які саме будуть зміни в плянуванні. Але заздалегідь кажу: ми там у себе вийдемо, мусимо вийти з матеріяльних криз швидше, ніж ви. Досить, якщо ви зумієте забезпечити потрібний мінімум для моєї мандрівки, забезпечити утримання й умови праці для мого наслідника.

Закінчую. Чекаю на обіцяний лист. Тоді напишу ще. Це вже буде перед самим від'їздом.

Бажаю вам доброго здоров'я, сил, успіхів у виконанні накладеної на вас високої місії.

Слава Україні!

Полковник Є. К. писав до Вельмуда 11-го липня:

„Дорогий Друже!

За листа дякую. Більше обширно писатиму вам у понеділок. Сьогодні хочу вас спитати тільки, чи й що з справ, про які ми (я й президент) з вами балакали, переказували ви комунебудь у Берліні? Річ у тому, що ви, приміром, мені самому були заявили, що згадали Ірт(енові) про приїзд наслідника. Пояснювали мені це тим, що, мовляв, Ірт. і так був би про це довідався. Розуміється, що це не страшне. Але я хочу ще від вас знати безпосередньо все, щоб, коли б щось вийшло, бути зорієнтованим, хто й про що був поінформований. Прошу потрібні інформації мені по змозі зараз переслати.

Про інші справи в понеділок.

Всім благом. С. У.

Вельмуд відповів на цього листа 17 липня:

„Дорогий Друже!

Листа одержав. По можності відповідаю на запит буквально. Зі справ, обговорених і переданих мені вами та Президентом, нікому не переказував. Спроби навести розмови на організаційно-технічні моменти відхилив, сказавши, що всі потрібні питання й речі полагоджені з вами та Пр-том. Відхилив також настирливе домагання мого знайомства ще з якимось одним чоловіком, недавно прибулим із Берези. Виходив із тих міркувань, що не мав про нього вашої опінії, та що взагалі перед мандрівкою кожне нове знайомство — шкідливе. Усі розмови в Б. з відомими вам особами мали загальний дискусійний характер. Обговорювались питання перспективи руху, міжнародного положення, нашої пропаганди на чужині, „Земельне питання" Сц., мої зауваги до них, мої враження з подорожі. Всі берлінці багато говорили зо мною на теми конґресу. Не знаю, наскільки цікаво вам і можливо тут у листі передавати зміст тих дискусій. То певно треба було б вести стенографічний запис для того. Та ще один момент. Про нього Президентові відписав Іртен за моїм проханням. Президент надіслав мені в Б. через Іртена лист. В ньому містилися деякі технічні речі. Лист цей був так заліплений, що той, хто скривав лист до Дін (? — Є. О.), міг цілком вільно ознайомитись зо змістом листа Пр-та до мене. Якщо припустити на хвилину, що Іртен міг бути цікавим, то треба числитись і з тим, що зміст листа до мене він знає.

Бажаю всього найкращого. Чекаю на ваш лист, як також на обіцянку Пр-та додатково надіслати мені дещо. Врахуйте, що вже третій день безперестанку майже йдуть дощі. Довго не можна мене затримувати".

О. Гладиповський

ДОПОМОҐОВА АКЦІЯ „САМОПОМОЧІ"

Уже ввійшло в традицію, що Зеленими Святами зачинаємо збірку датків на допомогу хворим, немічним, старим самітним людям та сиротам — нашим залишенцям в Европі. Ця збірка знана по цілій нашій країні під назвою Зеленосвяточної збірки. Протягається вона аж по осінь. Організатором цієї збірки є ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку і її 15 Відділів, що діють по всіх більших скупченнях українського поселення в ЗДА. Маючи добре наладнаний збірковий апарат, Відділи переводять збірку власним коштом, то є, зібрані датки в цілості пересилають нашим допомоговим організаціям в Німеччині (УМХС і ЦПУЕ в Мюнхені) та в Австрії (УЦДОА в Зальцбурґу). За послідніх 7 літ, від коли зорганізовано цю збірку, вислано до Европи через Головну Управу ОУА „Самопоміч" понад 30,000 дол. Крім цього поодинокі Відділи та за їх ініціятивою численні організації жіночі і клюби громадян, що об'єднані на базі походження з одного повіту, чи міста в Рідному Краю, пересилають прямо на подані адреси постійні, щомісячні датки (10 - 20 дол.) на піддержку українських садочків та школок для нашої дітвори в Німеччині, що стоять під опікою Шкільного Реф. ЦПУН, або під опікою УЦДОА в Зальцбурґу. Заслуговує на відмічення, що минулого року „Самопоміч" разом з Високопреосвященним Кир Іваном Бучком сфінансували вакаційну оселю для нашої дітвори в Австрії, під опікою о. Івана Дашковського.

Могло би здаватись, що чим дальше минають літа, тим повинна би меншати кількість залишенців, що потребують нашої допомоги. Тим часом маємо цілком противне явище: ті, що ще тому 10 чи навіть 5 років були здібні до праці і сяк-так могли забезпечити себе та свої родини, нині це старці, що потребують допомоги, здолані недоїданням та вічною тривогою перед репатріяцією. Число їх побільшується дорастаючою молоддю, що треба нею опікуватися — помагати, щоб її захистити перед денаціоналізаційним впливом чужого середовища. А що найважніше: відкриваються можливості нести допомогу нашим братам і сестрам поза залізною заслоною. В 1957 р. УМСХ в Мюнхені вислала туди самих ліків вартости 10,000 нім. марок, то є коло дві з половиною тисяч дол. Крім цього вислано великої вартости одежу й взуття для українців в Юґославії та для української студіюючої молоді в Польщі. На прохання УМХС в Мюнхені ОУА „Самопоміч" бере на себе також обов'язок включитися в ту акцію. На днях Відділи „Самопомочі" зачнуть переводити збірку уживаних, але добрих, незнищених одягів.

Потреба велика і немає такої великої суми, що заспокоїла б всі потреби наших харитативних організацій. Щораз то нові виростають проблеми, а ми покликані до цього, щоб взяти на себе почесний обов'язок ті потреби заспокоїти нашою жертвенністю.

Нагода до цього — це даток на Зеленосвяточну Збірку.

УМІ в найвищій оцінці Музичної Фундації Ґріфіт

Музична Фундація Ґріфіт в Нюарку, завданням якої є вишукувати й оцінювати молоді музичні таланти зі стейту Ню Джерзі, улаштувала 8-го червня 1958 р. у великій залі Моск-театру в Нюарку, урочисту презентацію музичних студентів, яких перед тим скляеифіковано згідно з різними способами фахової оцінки.

З-поміж понад 3,000 музичних студентів вибрано всього 11 молодих піяністів до найвищої катеґорії „спеціяльної оцінки молодих артистів з почестями", між ними 2 українців Марту Шлемкевич з Елизабет, Н. Дж. (форт. кляса директора Р. Савицького) і Богдана Кобзяра, Пасейк, Н. Дж., (форт. кляса проф. Ольги Чипак). Рівнож одинока з українців Лідія Рудницька, Пассейк, Н. Дж., (форт. кляса проф. О. Чипак) в групі „молодих артистів" одержала „почесну згадку". Тут треба додати, що від тих, які належали до вибраної групи „молодих артистів" вимагали при авдиціях серіозної концертової програми на 45 хвилин.

В іншій категорії „Сеньйор Препаратори" відзначено „почестями" Оксану Гнатик з Нюарку, яка одержала 90 пунктів оцінки (форт. кляса проф. Таїсси Богданської).

„Почестями" відзначено також Людмилу Яковенко, Нюарк, 90 пунктів (форт. кляса проф. Галини Клим). Високі оцінки „почести" одержали учні проф. Г. Клим Оксана Нагнибіда, Нюарк, 98 пунктів і Дмитро Роговський, Нюарк, 98 пунктів — з групи „Інтермідієйт І" 98 пунктів і „почести" отримала Марта Цибик, Нюарк, (форт. кл. проф. Г. Клим).

Всі вище згадані талановиті студенти належать до стейту Ню Джерзі і є учнями Українського Музичного Інституту, який одержав признання у формі похвальної плякети від Музичної Фундації Ґріфіт.

Рівночасно довідуємося, що учениця УМІ Мотря Тимочко з Ню Йорку (кляса проф. Чапельської) одержала 1-шу нагороду в свій групі, 97 пунктів, оцінки, від Мюзік Едукейшен Ліґ Інкорпорейшен в Ню Йорку.

Н. Н.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Мд.

Створено перший Гурток Середньошкільників

Вже від кільнох років у нас дискутується питання середньошкільників. Воно було колись обговорюване на Конґресах ЦЕСУС-у, а в минулому році його дискутовано на III Конґресі і на III Організаційній Конференції СУСТА, на яких було прийнято в цьому напрямі відповідні резолюції та постанови.

Не зважаючи на важливість цього питання та його актуальність, у нас практично майже нічого не робиться в справі середньошкільників в студентських осередках.

Тому й виринає питання: чому воно так?

В практичній діяльності складається так, що молодий середньошкільник не хоче приходити на студентські збори, бо він ще не почуває себе студентом, а з другої сторони дійсні студенти, в деяких випадках, дивляться „з погордою" на тих, які ще не студіюють на високих школах. І виходить так, що дуже важлива і пекуча справа співпраці двох дуже близьких до себе прошарків нашої студіюючої молоді, — ніяк не клеїться.

Щоби середношкільник пішов до студентської організації, вона мусить йому не лише імпонувати, але й чимсь притягати та до чогось заохочувати. Коли він бачить, що студентська організація може заповнити ту частину його життя, яка не включається ні в його навчання, ні в його щоденне приватне життя, а заповнить його духові та національні потреби і навіть розвагові, тоді він напевно до такої організації піде, буде почуватись в ній свобідно, буде любити її і дбати про її ріст та її активність. І тут дуже багато залежить від самих студентських організацій і їхнього членства.

Українська Студентська Громада в Балтіморі, Мд., після багатьох дискусій рішила створити автономну секцію середньошкільників. Це мабуть була перша спроба в повоєнних роках, що студентська організація творить таку секцію.

Після підготовчих кроків та створення Ініціятивного Гуртка, до якого входили Олег Булавка (голова), Таня Чапельська, Таня Михайлишин і Тарас Притула, — 29 травня ц. р. відбуто основуючі Загальні Збори українських середньошкільників в Балтіморі.

Зборами вела Президія, в склад якої входили: Таня Чапельська — голова, Олег Булавка — заступник і Таня Михайлишин — секретар.

Збори вислухавши інформацій про потребу основування гуртка, обговорили докладно Правильник Праці, який підготовив Підготовчий Гурток, і який буде нормувати відношення Гуртка до Студентської Громади і всю його діяльність. Збори рішили прийняти назву: Український Середньо-Шкільний Гурток (УСШГ) при УСГ - Балтімор. Гурток є автономною організацією, він веде свою працю самостійно і в порозумінні з УСГ, його члени відбувають свої сходини, але й зобов'язані брати участь в сходинах УСГ, голова Гуртка є кооптованим членом Управи УСГ, з правом голосу.

Основне завдання Гуртка — всеціло підготовити себе до праці в студентській організації і до служіння українській справі в майбутньому. Зустрічаючись з балтіморськими середньошкільниками, дискутуючи з ними про студентські питання, ми є переконані, що вони при допомозі своїх батьків і цілої УСГ досконало вив'яжуться з своїх обов'язків та стануть зразковим Гуртком і для інших осередків в ЗДА.

До першої Управи УСШГ обрано. Олег Булавка — голова, Таня Чапельська — заступник, Таня Михайлишин — секретар, Орест Поліщук — організаційний.

О. Зінкевич

Гемтремк, Міш.

Загальні Збори УККА

23-го травня відбулись Загальні Збори Відділу УККА в Гемтремк. В зборах взяли участь представники слідуючих організацій: Пласт, СУМА ім. П. Орлика, Спортове Т-во „Черник", 63 Відділ Союзу Українок Америки, Братство б. вояків І-ої УД УНА, Український Національний Клюб „Орлик", 23-ий Відділ Провидіння, 26-ий Відділ Провидіння та 20-ий Відділ УНС. Крім цього збори мали щану вітати основника Відділу УККА та його довголітнього голову п. Иосифа Крупку, як рівнож п. Михайла Мозолу місцевого адвоката та активного суспільного діяча нашої громади, як також і репрезентанта тут родженої ґенерації.

Збори відкрив голова Відділу п. інж. І. Танчак, стверджуючи їх правосильність та вітаючи представників поодиноких організацій. Опісля вибрано президію зборів, запрошуючи п. д-ра А. Заплітного на голову та п. М. Томина на секретаря. Це відразу надало зборам діловий характер, бож керму перебрав громадянин з довголітньою громадською практикою та суспільним стажем.

По відчитанні протоколу з остан. Заг. Зборів приступлено до звітів уступаючої управи. Звіти обмежено лише до доповнень письмового звіту, який розіслано всім платникам Національного Датку та поодиноким організаціям. Звітували: голова — інж. І. Танчак, фін. реф. — В. Тустанівський, як також д-р О. Марітчак, інж. О. Захарків і п-ні Л. Галсженко. Контрольна Комісія а властиво п. В. Барнич в її імені прочитав звіт з переведеної контролі, стверджуючи взірцевий порядок веденого діловодства та овочі багатогранної праці, за що уступаючій Управі висловив признання та подав внесок на уділення абсолюторії.

Дальшу частину зборів виповнила дискусія над звітами уступаючої Управи. Вона ведена була в більшості під знаком проведеної праці з натяками на можливості її поширення в майбутньому для добра українського суспільства. Працю цю характеризувала повна гармонія серед членів Управи, чого вислідом могли бути такі великі моральні та матеріяльні успіхи.

Управа Відділу була в сталому контакті з місцевими членами амер. Конґресу та Сенату, як рівнож із Управою міста Гемтремк. Старанням Управи відбулось врочисте підписання акту 22-го Січня в присутності представників місцевих організацій та преси. Управа Відділу брала також активну участь на терені Інтернаціонального Інституту та започаткувала старання над розбудовою українського сектора при місцевій бібліотеці з рівночасним домаганням затруднення українця, що має вигляди на повний успіх.

Дальше Управа співпрацювала з молодечими організаціями, як Пласт, СУМА, Черник, присвячуючи окрему увагу вихованню молоді. Була нав'язана співпраця з Українським Муз. Інститутом, 63-им Відд. СУА, Станицею І-ої УД УНА, Українською Культурною Фундацією та Українською Капелею Бандуристів.

Пам'ятаючи про наших залишенців, Управа Відд. вдержувала живий контакт з багатьма заокеанськими організаціями, приділюючи їм відповідні дотації. До таких організацій належало б зачислити: СХС - Мюнхен, НТШ - Сарсель, ОУЖ - Мюнхен, УЦДОА - Австрія, КОДУС - Сарсель та Українська Католицька Дієцезія - Франція. Тут належало б згадати і про ЗУАДК, нашу амер. допомогову організацію, якої всі збіркові акції переведено з великим успіхом на нашому терені.

Велику увагу присвячено збірці Національного Датку, який, помимо загальної фінансової кризи, вдалось вдержати на тому самому рівні, що й попередніх років, зібравши в цьому році $1,219.

По закінченні дискусії Комісія - Матка подала проєкт нової Управи, який присутні на залі одобрили та прийняли одноголосно. Нову Управу вибрано в такому складі: Голова — В. Тустанівський, 1-ий заступ. — С. Горак. 2-ий заступ. — О. Захарків, 3-ий заступ. — Р. Качмар, секретар — Ю. Вірстюк, фін. рефеф. — І. Танчак. Члени Управи: Т. Стельмах, Л. Галсженко, М. Лось, М. Витягловський. Контрольна Комісія: В. Барнич, Б. Середюк, А. Ромах. Товариський Суд: О. Марітчак, Р. Дацко, П. Рогатинський.

Виборами нової Управи закінчено Загальні Збори Відділу, залишаючи новій Управі справу ведення творчої та успішної праці в інтересі загальної української справи.

В. Т.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЕВРОПЕЙСЬКОГО НТШ

Контрольна Комісія Наукового Товариства ім. Шевченка в Европі 10-го травня 1958 р. провела провірку фінансового й ділового звідомлення з поїздки проф. д-ра В. Кубійовича і д-ра А. Фіголя до ЗДА-Канади в 1957 - 58 р.

На підставі пред'явлених документів стверджено повну однозгідність рахункових зіставлень та доцільність і конечність зроблених витрат. Зокрема Контрольна Комісія могла з признанням ствердити два основні факти.

1) Поїздка виправдала себе як морально, так і матеріяльно; змобілізовано фонди, які у формі деклярацій дають можливість плянувати закінчення видання „ЕУ" II впродовж найближчих років; готівкові впливи уможливлюють покриття дотеперішньої заборгованости та дальше фінансування другого і третього тому „ЕУ" II.

2) Кошти дороги, які в середньому виносять не цілих 14 долярів денно на особу, враховуючи сюди всі витрати на переїзди, перебування і прожиток — становлять суму нижче 25% провізії, яку треба було б заплатити кольпортерам, за присднанні під час поїздки передплати „ЕУ". Це є доказом, що всі кошти дороги покрито з торговельної провізії кольпортажу „ЕУ", а тим самим усі пожертви-фундації є повністю призначені для дальшого фінансування редакційних праць на „ЕУ" II.

На підставі вищесказаного, Контрольна Комісія поставила на засіданні Виділу Европейського НТШ в Сарселі 10-го травня 1958 р. внесок на уділення абсолюторії й признання за виконану працю для добра Т-ва обом представникам; внесок прийнято одноголосно.

Париж - Сарсель, в травні 1958-го року.

За Контрольну Комісію Европейського НТШ

Інж. Дмитро Пісничевський — голова, о. канцлер Михайло Левенець — член.

Джерзі Сити, Н. Дж.

Створено Відділ Союзу Українок

Завдяки старанням та енергії пань М. Білозор, Є. Дмитрів, М. Турко та М. Колодій, 25-го травня ц. р. в нашому місті відбулися основуючі загальні збори відділу Союзу Українок Америки.

Не дивлячись на велику дощову зливу до приміщення домівки Народного Дому зібралося багато жінок, які й започаткували діяльність Відділу СУА. Про мету, завдання та практичну роботу цікаві і змістовні інформації на зборах зробили представниці нашої централі пані: Гардецька з Филаделфії та п-ні Пелешок з Ню Йорку.

Всі приявні на зборах жінки зголосились в члени організації. Збори обрали провід Відділу в такому складі: п-ні М. Турко — голова, п-ні М. Білозор — містоголова; п-ні О. Кравченюк — секретар; п-і В. Бачинська — культ.-освітня референтка; п-і Назар — суспільна реф.; п-і Л. Могуча — пресова реф.; п-і Ярош — імпрезова реф.; п-і Грицак — господ. реф.; п-і Яременко — член Управи. До Контрольної Комісії обрано п-нь: Дмитрів Колодій, Деличенко.

Всіх жінок українського походження, що мешкають в Джерзі Сиіі, Відділ запрошує вступити до нашої організації і включитися до виховання своєї молоді в націон.-патріотичному і християнсько-моральному напрямку, та виконання інших завдань української жінки в Америці. За всіми довідками просимо звертатись до членниць проводу

Пресовий референт: Л. М.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 26.

	Передплата	Пожертва	Разом
М. Смігуровська, Клівленд	8.00	2.00	
Д-р І. Домбчевський, Йонґставн	4.00	4.00	
Ю. Гайовий, Ню Йорк	4.00	2.00	
М. Самбай, Асторія	4.00	2.00	
Й. Худоба, Літл Фолс	4.00	1.00	
В. Біловус, Рачестер	4.00	1.00	
С. Подриґула, Мідлтавн	4.00	1.00	
А. Шуст, Бриджпорт	4.00	1.00	
А. Лось, Шикаґо	4.00	1.00	
Л. Островка, Нюарк	4.00	1.00	
М. Дольницький, Абінґтон	4.00	1.00	
П. Ольховецький, Филаделфія	4.00	1.00	
М. Піхурко, Йарма	4.00	1.00	
С. Швед, Сімко	4.00	.50	
Українська Школа, Филаделфія	8.00		
Рідна Школа у Гамілтоні	8.00		
о. Т. Бузенко, Ню Гейвен	5.00		
А. Майґутяк, Денвер	5.00		
Й. Кулицький, Монтреал	5.00		
В. Камінський, Клівленд	5.00		
А. А. Р. Вавришин, Шикаґо	4.00		
С. Василів, Шикаґо	4.00		
І. Турянський, Вест Орандж	4.00		
М. Тришняк, Ловін	4.00		
А. Стельмах, Балтімор	4.00		
С. Салик, Ню Йорк	4.00		
Школа Українознавства, Бостон	4.00		
Д-р І. Рижій, Шаґрин Фолс	4.00		
Р. О. Бучацький, Педдінґтон	4.00		
А. Пришляк, Гартфорд	4.00		
І. Павлюк, Діксонвіл	4.00		
Е. Притула, Балтімор	4.00		
О. Остапчук, Ст. Пол	4.00		
А. Оглюк, Рачестер	4.00		
В. Майкович, Сиракюз	4.00		
Л. Шумило, Дітройт	4.00		
Д. Мацьків, Боффало	4.00		
В. Маселко, Филаделфія	4.00		
Л. Курман, Торонто	4.00		
А. Куцан, Шикаґо	4.00		
В. Козіцький, Бронкс	4.00		
С. Кіт, Бинґгамптон	4.00		
І. Ярема, Шикаґо	4.00		
Ю. Яцусь, Нюарк	4.00		
М. Гаврилюк, Трой	4.00		
Е. Федяшин, Гамаґан	4.00		
О. Демченко, Джерзі Сити	4.00		
Б. Дмитерко, Шикаґо	4.00		
П. Ціпук, Джерзі Сити	4.00		
Л. Цекот, Фінкевіл	4.00		
Д-р Н. Ковальський, Гаффорд	4.00		
І. Ковальчик, Ню Бріген	4.00		
С. Феснк, Гамілтон	4.00		
Р. Величковський, Дітройт	4.00		
С. Пастухів, Вест Бабилон	4.00		
Д-р Я. Мельник, Шикаґо	4.00		
С. Бурштинський, Шикаґо	4.00		
М. Пайда, Лос Анджелес	4.00		
В. Захарія, Іст Медов	4.00		
Д. Чубатий, Гемтремк	4.00		
А. Мінісел, Джерзі Сити	4.00		
Д. Маланчук, Шикаґо	4.00		
М. Ризванюк, Ютика	4.00		
С. Данилович, Бронкс	4.00		
М. Овдієнко, Корнінг	4.00		
Д. Стахів, Стретфорд	4.00		
о. М. Мостенський, Пасейк	4.00		
М. Луговий, Шикаґо	4.00		
В. Пристай, Вашинґтон	4.00		
С. Женецький, Йонкерс	4.00		
В. Рак, Ню Йорк	4.00		
Л. Витвицька, Ню Йорк	4.00		
Т. Бурий, Клівленд	4.00		
П. Матула, Мейплвуд	4.00		
Б. Лончина, Стюбенвіл	4.00		
Д-р М. Данилюк, Міннеаполіс	4.00		
В. Соліма, Мт. Вернон	4.00		
Е. Сивенька, Гартфорд	4.00		
О. Загайкевич, Ірвінґтон	4.00		
А. Лобачевський, Шикаґо	4.00		
СУМА в Гартфорді	3.00		
Р. Петренко, Долґервіл	3.00		
І. Гулик, Шикаґо	3.00		
ПЛАСТ з Гартфорду	3.00		
І. Стеренчак, Гартфорд	3.00		
Т. Залеський, Торонто	2.00		
М. Сорока, Филаделфія	2.00		
Ю. Нагірняк, Трентон	2.00		
К. Котило, Бріджпорт	2.00		
Т. Гаврилів, Вудбридж	2.00		
І. Беркещук, Ню Йорк	2.00		
В. Дробацький, Луїсвіл	2.00		
А. Питляр, Нюарк	2.00		
Б. Дутка, Гартфорд	2.00		
О. Ковальська, Гартфорд	1.00		
О. Жизномірська, Гартфорд	1.00		
М. Кінь, Шикаґо		4.00	
М. Випичок, Коговс		3.00	
Л. Бережницький, Мейпл Шейд		2.00	
Р. Борис, Вунсакет		2.00	
І. Доцяк, Гейверфорд		2.00	
В. Гриник, Ню Йорк		2.00	
Н. Батюк, Шикаґо		2.00	
М. Лебежан, Фінікевіл		2.00	
Г. Кукіз, Клівленд		2.00	
В. Владика, Клівленд		1.00	
С. Щерба, Клівленд		1.00	
Разом	$ 371.00	$ 42.50	$ 413.50
Раніше проголошено	$ 4,322.10	$ 2,493.70	$ 6,815.80
Разом все	$ 4,693.10	$ 2,536.20	$ 7,229.30

Хроніка українського життя

В Австралії

ПЛАСТОВЕ СВЯТО В СІДНЕЇ

Пластове Свято Юрія відбулося в неділю 4 травня 1958, на пластовій площі „Холодний Яр" в Інґлебурні з програмою: 10 г. рано — Служба Божа, від 11—1 год. — Пластові змагання; від 2—4 год. — Пластове Свято; від 5—6 год. — Велика Ватра.

ІЗ ЖИТТЯ МОЛОДІ У ВІКТОРІЇ

ОСУМ в Мельбурні за допомогою сумівця І. Кривана зорганізував Оркестру Молоді, яку веде диригент п. І. Джуфер. Проби відбуваються щосереди в Нар. Домі від 7.00 г. веч. Молоді хлопці та дівчата, заінтересовані грою на мандолінах, бандурах, гітарах чи акордіонах мають можливість використати цю нагоду для піднесення свого музичного рівня.

Заходом інж. Ст. Міська, голови КК СУМ-у, організується оркестра для молоді юного СУМ-у в Саншайні, керівником якої є п. Паньків із Ст. Альбансу. Допоміжними організаторами є пп. Л. Томин і М. Юрчишин.

Безплатне навчання шоферства веде для української молоді п. Микола Павліш у Дир Парку. Юнаки, які бажають навчитися їздити автом, покривають кошти бензини.

Руханка для молоді. Заходом КК і ОСУМ-у в Нар. Домі відбувається руханка для дівчат і хлопців щочетверга від год. 7. до 8. Веде фаховий руховик, знаний ще з краю, інж. В. Сліпко. По вільноручній заправі перехід до приладової руханки. Інж. Сліпко вчить охочих плавати, гри тенісу та відбиванки.

Народні танки. Безпосередньо по руханці відбувається впродовж однієї години навчання українських нар. танків. Керівник Танкової Групи інж. Я. Булка заанґажував досвідченого танцюриста і спортовця п. Мирона Барановського як інструктора народніх танків. Українська танкова група, яка часто репрезентує українців в інтерн. концертах та втішається симпатією австралійської публіки, потребує все свіжих танцюристів.

В Канаді

УКРАЇНЦІ В НАГОРОДЖЕНІЙ КАНАДІЙСЬКІЙ ПОВІСТІ

„Вільне Слово". — Генеральний губернатор Канади розділяє кожного року на підставі оцінки окремого жюрі п'ять нагород за найкращі твори канадійської літератури, що появилися друком у минулому році. При кінці квітня ц. р. нагороди за найкращі твори в 1957 році отримали: французька канадійська письменниця Габрієля Руа за повість, написану у французькій мові „Рю Дешамбо", (Вулиця Дешамбо), перекладену на англійську мову під назвою „Стріт оф річіз" (Вулиця багатств), та 4 інші письменники.

Найбільше з нагороджених творів звертає на себе нашу увагу твір Габрієлі Руа „Вулиця Дешамбо". Бо крім цього, що це твір визначної літературної вартости, для нас українців він особливо приємний тим, що один її розділ під назвою „Джерело Данреї", цілий присвячений українським поселенцям — піонерам у Канаді. Зі щирим і непідробним сентиментом та признанням відноситься авторка до наших людей у Канаді і до прикмет нашої національної вдачі.

Це, зрештою, не перша книжка, в якій Габрієля Руа пише про українців та свої зустрічі з ними. Її книжка „Де гніздиться водна курка", присвячує багато місця українським поселенцям та їх господарському, культурному та політичному розвиткові в Канаді.

Ось уривок із повісті „Вулиця Дешамбо":

„В цих минулих часах батько був незвичайно прив'язаний до оселі українських поселенців у Данреї. З усіх колоній, які довелося нашому батькові поселити, оця Данрея процвітала найкраще. Вона не існувала ще навіть повних десять років. Здається, надто короткий протяг часу, щоб горстка чужих, неписьменних іміґрантів, залишена на власні сили, вспіла переробити прерію в урожайні поля, побудувати хати, в яких, здавалося, гостював сам Бог посеред ікон та лямпад".

ЗДА дають дозвіл кораблеві „Батори" курсувати між Ню Йорком і Ґдинею

Вашингтон. — Представник американського уряду поінформував Варшаву, що польський корабель „Батори" зможе знову прибути до Ню Йорку, якщо цього бажатиме. Той корабель правильно курсував між Ґдинею і Ню Йорком до літа 1949 року. В травні 1949 „Баторим" втік до Сх. Німеччини німецький комуніст Айслер, який був оскаржений в образі Конґресу, і нюйорські причали робили польському кораблеві труднощі в причалюванні до Ню Йорку, а від початку 1951 року йому заборонено приїзд до порту. Тепер представник державного департаменту прихильно відповів на просьбу польського уряду, і корабель „Батори" зможе знову нормально курсувати між Ґдинею і Ню Йорком. Але портова управа в Ню Йорку мусіла б погодитися на це і визначити причал, до якого міг би прибувати „Батори".

Париж святкував урочисто 18-ті роковини проводу де Ґоля

Париж. — У середу 18-го червня, на 18-ий день приходу ген. Шарля де Ґоля на становище французького прем'єра і докладно у 18-ті роковини його історичного заклику радіо з Лондону до збройного спротиву проти німців, які окупували Францію, відбулась у Парижі урочиста маніфестація, під час якої маси французів проявляли свою відданість генераловi де Ґолеві. Головна парада відбулась довкола Тріюмфального Луку, біля могили Невідомого Вояка. Ген. де Ґоль запалив смолоскип від вічного вогню і поїхав відкритим автом до Форту Валеріен за містом, де цим смолоскипом запалено другий вічний вогонь на могилі, здвигненій у честь вбитих німцями революціонерів і „закладників". В лісах ковкола того Форту і на його терені німці вбили за останньої війни коло 4.500 французів. Париж був у той день прибраний масово національними прапорами і квітами, а також, частинно, портретами де Ґоля та його символом — Лотринським хрестом. Маси оваційно вітали де Ґоля, який їхав відкритим автом і стоячки руками відповідав на оклики публіки. Коментатори звертають увагу, що за останньої кризи оце вперше маси французької публіки заманіфестували свою згоду на перехід влади знову в руки генерала де Ґоля. Він сам був очевидячки дуже зворушений.

МАТЕРІЯ „ВІКУНЯ" — ЛЕГКА І ДУЖЕ ТЕПЛА

Ню Йорк. — У зв'язку зі справою Шермана Адамса часописи пригадують про ту тварину, яка постачає вовну на матерію „вікуня". Ця тварина вікуня є подібна до лями, але є менша від неї. Її вовна дуже делікатна, легка і м'яка. Вікуня живе в горах Андах від Еквадору до Болівії. На волі мало тих тварин, і їх плекають на тваринних фармах в країнах Південної Америки, але їх важко є освоїти. Їх кольор є помаранчево-червоний, але вовну можна малювати на довільну краску.

● Лікарі армійського шпиталю Волтера Ріда ствердили, що 70-літній державний секретар Джан Фостер Доллес, який в листопаді 1956 року перебув операцію пістряка — вповні здоровий.

ПРЕЗИДЕНТ ВОЛІВ БИ ЛЕТІТИ НЕ НА МІСЯЦЬ, А НА ЯКУСЬ ПЛАНЕТУ, ДЕ Є ЖИТТЯ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер прийняв в Білому Домі двох представників випускників середніх шкіл і цікавився їхніми плянами на майбутнє. 17-річний Томас Гаджсон із Ню Джерзі заявив, що студіюватиме інженерію і пізніше хотів би летіти на Місяць. Президент відповів, що він радніше летів би на Марса або якусь іншу плянету, де є більша можливість органічного життя, як на Місяці.

10 ОСІБ ЗГИНУЛО ПІД ЧАС ЗАВАЛЕННЯ МОСТА В НЮ ВАНКУВЕРІ

Ванкувер, Британська Колумбія. — 17-го червня згинуло найменше 10 робітників, які працювали при будові нового моста, який має коштувати 16 мільйонів долярів. 16 робітників є поранені, а кількох ще бракує. При будові працювало кількадесять осіб. Окремі стежі шукають за тими, що про них нічого невідомо.

ШУКАЧ МУДРОСТИ ПРОГРАВ ПОЗОВ З КАЛЕДЖОМ

Морріставн, Н. Дж. — Рой Джекобсен із Шулі Мавтену вніс позов до суду, домагаючися, об він не мусів платити Колумбійському університетові 8,000 долярів за навчання, бо той університет невірно реклямував себе, що навчає мудрости. Представники того самого університету ствержували, що американські школи й університети не є тим, чим повинні бути. Суддя відкинув позов, бо Джекобсен не мав потрібних доказів.

ВСЯЧИНА

СНІДАНОК ШКОЛЯРІВ

Експериментальна Станція в Огайо провела досвіди над сніданком школярів і дійшла до таких устійнень: Три четвертини школярів врагалі не з'їдають на сніданок настільки харчів, наскільки потрібно їм у цілоденній школі і цей брак кальорій вони здебільшого вже не доповнюють дальшою їдою. Проте, не слід боятися за здоров'я малих з цього приводу, бо організм дитини доповнює потрібні собі кількості енергії періодами: один тиждень діти хочуть їсти і тоді роблять її запас, потім тиждень у них апетит слабший і свою енергію доповнюють вони з цього запасу. Теж не слід турбуватися, коли діти їдять „прихапцем". — досвіди виказали, що діти, які проводили за сніданням по 25-30 хвилин, не набиралися більше кальорій, як їх товариші, що звичайно їдять сніданок, як то кажуть „на одній нозі".

ОБЕРЕЖНО З КУПІЛЛЮ!

Червоний Хрест пригадує прогульковцям, щоб були обережні, коли купаються в озерах і ріках або пливають човнами. Червоний Хрест пригадує батькам, щоб мали на увазі такі засоби обережности:

1.) Не спускати ока з дітей, коли близько дому є потічки, ріки або ставки. 2.) Накрити відкриті криниці. 3.) Наглядати за дітьми, коли бавляться в басенах з водою, які переходять убрід, або в ставках у городах. Пам'ятайте, що діти можуть втопитися в двох або й трьох цалях води.

Не пливайте одинцем. Не пливайте у водах, яких не знаєте. Не пливайте наїджені — дві години принаймні по їді. Не пливайте зіпріті, перше охолодіться ступнево. Не пливайте далеко від берега, пливайте рівнобіжно з берегом. Не пливайте, коли вичерпані зі сил довгим плаванням, передовсім, коли вода зимна. Не пливайте, як смеркнеться. Не попадайте вперeляк, як попадете в труднощі на воді. Не занурюйтеся під воду і других не пхайте під воду. Така забава може коштувати життя.

Не пливайте малими човнами, хіба, що ви добрий плавець і маєте на собі рятунковий пояс. Не переладовуйте човна; вистачає одна особа на кожне сиджения. Не плавайте, коли сильний вітер. Не ставайте на ноги в човні або в каяку. Не змінюйте місць у малім човні. Не кидайте човна, коли він перевернеться; чіпляйтеся до нього, поки вас не врятують. Не пробуйте плисти до берега. Не пускай-

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, Ілл. — Б-во Пресв. Діви Марії, Відд. 259, повідомляє, що Збори відбудуться в неділю, 22-го червня 1958 р., в церковній залі при — 4952 So. Paulina St., о год. 1-ій по пол. — Петро Трусяк, секр.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО ЗАТХЕЙ, член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 276 УНСоюзу, помер в Емрідж, Па., проживши 72 роки. Покійний походив зі села Монастирець, пов. Самбір, Зах. Україна. Полишив дружину 1 сина і 4 доньки. — В. Й. П!
Падав М. Фук

КАТЕРИНА СТАРОВУШНА, довголітня членкиня Т-ва „Українська Січ", Відд. 39 УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., померла 21-го травня 1958 р., проживши 78 років. Покійна народ. в Зах. Україні. До Америки прибула в 1914 році. Полишила у смутку доньки Марію Рибак і Ірину Пастуф та синів Метт і Стенлея. Похорон відбувся 24-го травня, з пох. заведення, до греко-кат. церкви, а опісля на парафіяльний цвинтар, при участі Родини, Членів Т-ва та Приятелів. — В. Й П!
Управа

МАРІЯ БІЛЕЦЬКА, довголітня членкиня Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364 УНСоюзу в Клівленді, О., померла несподівано, дня 28-го травня 1958 р., на 59-му році життя. До Америки прибула молодою дівчиною, де брала активну участь в громаді і в своїм Б-ві. Покійна вписувала членів до УНСоюзу. Довгі роки була головою Союзу Українок, 14-го Відд., а тепер була почесною головою. Любила мистецтво і ширила поміж чужинцями (головно писання писанок). Ніколи не відмовляла пожертв на народні цілі. Покійна народ. 1899 р. в м. Мости Великі, пов. Жовква, Зах. Україна. Полишила чоловіка Михайла, сина Еміліяна, невістку, 2 внуків, сестри Анну, Параню, Євку і Юльку в рідім краю та сестру Теклю з родиною в Пассейку, Н. Дж. Похорон відбувся 31-го травня 1958 р., з пох. заведення, до церкви св. Петра і Павла в Пармі, О. Нехай земля Вашингтона буде Їй легкою! — В. Їй П!
Управа

• РОЗШУКИ •

МАРІЮ ПЕЛЮШКЕВИЧ, по чоловікові, а з дому ПРИБИТ, пошукує її сестра Танька із Рідного Краю. Хто знав би про неї, прошу ласкаво повідомити на адресу:
Lena NEHODA
1103 N. Hoyne Ave.
Chicago 22, Illinois

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4079. Змовник.

— Я не погоджуюся з тим, щоб забирати тварини з їхнього природного життя, — сказав Тарзан до старшого, — так що я відійду, якщо все є в порядку.

— Очевидно, — відповів Том. — А я дякую... Шкода, що не хочете приєднатися до нас.

Джім спокійно з полегшою відотхнув, коли мавполюд відійшов. — Швидко, — мурмотів він. — Тепер швидко...